

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/86/2018
Identifikačné číslo spisu:	3815219469
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:3815219469.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D. P., narodeného XX. XX. XXXX, bývajúceho v obci U., U. XXX, zastúpeného Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s. r. o., so sídlom v Trnave, Hlavná 31, IČO: 36 865 281, proti žalovanej FORTISCHEM a. s., so sídlom v Novákoch, M. R. Štefánika 1, IČO: 46 693 874, o určenie existencie právneho vzťahu, vedenom Okresným súdom Prievidza pod sp. zn. 12Cpr/4/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 31. októbra 2017, sp. zn. 17CoPr/8/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 23. mája 2016 sp. zn. 12Cpr/4/2015 v spojení s uznesením z 18. júla 2016 sp. zn. 12Cpr/4/2015 žalobu žalobcu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Zamietnutie žaloby odôvodnil nenaplnením znakov závislej práce vyžadovaných § 1 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej len „Zákonník práce“). Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že medzi stranami sporu dochádzalo k uzatváraniu zmlúv o dielo podľa § 536 a nasl. zákona č. 513/1991 Z. z. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“), ktoré obsahovali jasnú identifikáciu zmluvných strán, popis diela, určenie ceny za zhotovenie diela, ako aj plán prác. Rozsah zhotovenia diela bol kontrolovaný a odsúhlasovaný v dennom zázname stavby oprávneným zamestnancom žalovanej spolu s uvedením počtu hodín strávených realizáciou diela. Predmetné záznamy boli potom podkladom pre fakturáciu ceny za zhotovenie diela. Z vyplatených súm za dielo žalobca riadne plnil svoje odvodové povinnosti. Prílohou zmlúv o dielo bol presne špecifikovaný druh prác a predpokladaný počet hodín potrebných na zhotovenie diela. Počet hodín objednaných a reálne vykonaných bol rozdielny, teda žalobca vykonával práce nepravidelne. V prípade, že žalovaná pre žalobcu prácu nemala, tento ostal doma. Dospel preto k záveru, že vzťah medzi stranami sporu nenapĺňa znaky závislej práce predpokladané § 1 Zákonníka práce a na ich naplnenie nepostačuje záujem žalobcu pracovať u žalovanej v pracovnom pomere.

2. Proti predmetnému rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol

Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) v záhlaví označeným rozsudkom tak, že ho potvrdil a rozhodol o trovách odvolacieho konania. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa s odôvodnením odvolaním napadnutého rozhodnutia. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie dodal, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že medzi stranami sporu neexistoval pracovnoprávny vzťah alebo náznak existencie závislej práce podľa § 1 Zákonníka práce. Nebola preukázaná ani hospodárska a osobná závislosť žalobcu na žalovanej. Žalobca ako aj vypočutí svedkovia uviedli, že žalobca vykonával pre žalovanú práce ako živnostník na základe zmlúv o dielo podľa Obchodného zákonníka. Zo zmlúv o dielo vyplýva špecifikácia druhu práce žalobcu u žalovanej, predpokladaný počet hodín k zhotoveniu diela, ako aj rozdielnosť objednaných a reálne vykonaných hodín na konkrétnom diele. Predmetná skutočnosť potom jednoznačne preukazuje nepravidelnosť prác žalobcu u žalovanej. Stotožnil sa so súdom prvej inštancie, že vykonávanie dohodnutých prác žalobcom v rovnakom čase, v akom pracovali aj zamestnanci žalovanej, že žalobca bol usmerňovaný pri realizácii diela zamestnancami žalovanej, že mal rovnako ako zamestnanci žalovanej pridelenú magnetickú kartu, a že mu bola poskytnutá časť špeciálnych pracovných pomôcok nie sú skutočnosťami, z ktorých možno jednoznačne vyvodit' právny záver o výkone závislej práce žalobcu pre žalovanú. Napokon súhlasil aj s právnym názorom súdu prvej inštancie, že len samotný záujem žalobcu pracovať u žalovanej v pracovnom pomere bez naplnenia znakov závislej práce vyžadovaných Zákonníkom práce, nepostačuje na založenie pracovnoprávneho vzťahu medzi stranami sporu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Dovolanie odôvodnil dovolacím dôvodom podľa § 431 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p. alebo Civilný sporový poriadok“) tvrdiac, že súd prvej inštancie mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) C. s. p.]. Porušenie práva na spravodlivý proces videl v nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolaciemu súdu vyčítal, že sa dostatočným spôsobom nevysporiadal s jeho argumentáciou obsiahnutou v odvolaní. Za nesprávny procesný postup považoval aj doručenie vyjadrenia žalovanej k jeho odvolaniu bez toho, aby bol vyzvaný vyjadriť sa k nemu. Rozsudok odvolacieho súdu napadol aj nesprávnym právnym posúdením veci, pričom prípustnosť vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. c) C. s. p. Podľa žalobcu v danom spore boli dostatočne preukázané znaky potrebné na to, aby jeho výkon práce pre žalovanú bol posúdený ako výkon závislej práce. Odvolací súd preto nesprávne na zistený skutkový stav použil príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka upravujúce zmluvu o dielo. Na základe uvedeného potom žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, alternatívne rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil a určil, že medzi stranami sporu existoval dňa 17. septembra 2013 pracovný pomer.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že vykonané dôkazy preukazujú, že medzi ňou a žalobcom nikdy neexistoval právny vzťah alebo jeho znaky, ktoré majú charakter pracovného pomeru. Navrhla ho preto zamietnuť.

5. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., zaoberal sa bez nariadenia pojednávania jeho prípustnosťou a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné ako neprípustné odmietnuť. Dovolací súd na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) uvádza nasledovné:

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.). Dovolanie treba preto považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (v tejto súv. por. napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. V preskúmvanej veci žalobca odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. c) C. s. p.

8. Podľa § 420 písm. f) C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces je treba rozumieť taký nesprávny postup súdu, ktorý sa prejavuje v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, vymykajúcich sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca. Podstatou tohto práva je zabezpečiť fyzickým a právnickým osobám možnosť domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty, ktoré im právny poriadok priznáva. Nesprávnym procesným postupom sa rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu. V zmysle § 420 písm. f) C. s. p. je teda relevantný taký nesprávny procesný postup, ktorý vylučuje stranu sporu z realizácie jej procesných oprávnení a ktorý marí možnosť jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Pre procesnú stranu z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom (I. ÚS 50/04, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 252/04).

9. Pokiaľ žalobca namietal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené, keď sa nezaoberal jeho podstatnou argumentáciou, najvyšší súd predovšetkým pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Treba zdôrazniť, že len výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje žiadne dôvody alebo neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) C. s. p.

10. Najvyšší súd po preskúmaní veci nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 C. s. p., ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

11. Dovolaním napádaný rozsudok odvolacieho súdu totiž uvádza ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobcu a vyjadrenia žalovanej, zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie a za týmto účelom aj doplnenie ďalších dôvodov. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia v takomto prípade postačí, ak odvolací súd v rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a musí byť preto posudzované v kontexte s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým, ako už bolo uvedené, vytvára organickú jednotu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozsudku súdu prvej inštancie, nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Konajúce súdy dali dostatočnú odpoveď, prečo vzťah medzi stranami sporu

považovali za vzťah obchodnoprávny a prečo nepovažovali prácu vykonávanú žalobcom pre žalovanú za výkon závislej práce. Žalobca v dovolaní napokon ani konkrétne neuviedol, ktorá argumentácia v jeho odvolaní mal byť natoľko podstatná, že sa ňou mal odvolací súd zaoberať. Ponechal tak svoje tvrdenia len v rovine dohadov, pričom nie je úlohou najvyššieho súdu dotvárať ním podané dovolanie. Žalobca preto nedôvodne argumentoval, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie je nedostatočne odôvodnený; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu.

12. Pokiaľ žalobca v dovolaní tvrdí, že odvolací súd ho nevyzval, aby sa vyjadril k vyjadreniu žalovanej k jeho odvolaniu, najvyšší súd uvádza, že z ustanovenia § 374 ods. 1 C. s. p. nevyplýva pre súd prvej inštancie povinnosť vyzývať odvolateľa, aby sa k vyjadreniu protistrany k jeho odvolaniu vyjadril, ako je tomu v prípade § 373 ods. 3 C. s. p., ale len umožniť mu podať vyjadrenie najneskôr v lehote desať dní od jeho doručenia. Predmetné vyjadrenie bolo právnomu zástupcovi odvolateľa (žalobcu) doručené dňa 2. septembra 2016, pričom odvolací súd rozhodol až dňa 31. októbra 2017. Žalobca zastúpený právnym zástupcom, (tento je mimochodom povinný pri výkone advokácie postupovať podľa § 18 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov), mal k dispozícii lehotu dlhšiu ako jeden rok, aby k vyjadreniu žalovanej zaujal svoje stanovisko. To, že tak žalobca neučinil, nemožno v žiadnom prípade hodnotiť ako procesné pochybenie súdu prvej inštancie s následkom porušenia práva žalobcu na spravodlivý proces.

13. So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že zo strany žalobcu nebol preukázaný nesprávny procesný postup súdu, ktorým by bol vylúčený z uskutočňovania jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p. Najvyšší súd preto dovolanie žalobcu v tejto časti ako procesne neprípustné odmietol [§ 447 písm. c) C. s. p.].

14. Dovolací súd následne pristúpil k preskúmaniu dovolania žalobcu, pokiaľ uplatnil ako dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

15. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.).

16. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

17. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení je zjavné, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať dôvodnosťou dovolania, v ktorom sa namieta nesprávne právne posúdenie veci, musí byť splnená jednak podmienka vymedzenia tohto dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 432 C. s. p., a musia byť splnené aj predpoklady prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovenia § 421 C. s. p.

18. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio juris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio fakty), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávne právne posúdenie veci nemožno

preto vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu. Ani sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo jednoduché spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 432 ods. 2 C. s. p.

19. V preskúmvanej veci žalobca v dovolaní uviedol, že uplatňuje dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 432 ods. 1 C. s. p. V dovolaní sa však neuvádza právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a predovšetkým chýba argumentácia, v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia, na ktorom odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Takémuto vymedzeniu dovolacieho dôvodu nezodpovedá len jednoduché tvrdenie žalobcu o tom, že odvolací súd mal na zistený skutkový stav právne aplikovať ustanovenia Zákonníka práce. Treba zároveň podotknúť, že žalobca koncipoval dovolanie len ako nesúhlas s rozhodnutím odvolacieho súdu, spochybňovanie správnosti ním prijatého skutkového a následne právneho záveru a polemiku s týmito závermi, čo rozhodne nemožno považovať za riadne vymedzený dovolací dôvod. Dovolanie podané žalobcom pre nesprávne právne posúdenie veci preto nezodpovedá požiadavkám z hľadiska vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.

20. Navyše dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci nie je prípustným dovolacím dôvodom bez ďalšieho, ale len ak sú odôvodnené aj predpoklady jeho prípustnosti uvedené v § 421 ods. 1 C. s. p. Povinnosť odôvodniť dovolanie prípustným dovolacím dôvodom v prípade dovolacieho dôvodu, ktorým sa namieta nesprávne právne posúdenie veci spočívajúce v rozdielnej rozhodovacej praxi odvolacieho súdu, znamená preto povinnosť odôvodniť aj predpoklad vyplývajúci z § 421 ods. 1 písm. c) C. s. p., t. j. označiť rozdielnú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu. Vzhľadom na povinné právne zastúpenie v dovolacom konaní a s prihliadnutím na čl. 11 ods. 3 C. s. p., podľa ktorého kto sa v styku so súdom alebo verejne prihlási k určitej profesijnej odbornosti, považuje sa za schopného konať s náležitou znalosťou veci spojenou s touto odbornosťou, je požiadavka na odôvodnenie dovolania týmto spôsobom, t. j. aj konkrétnym označením rozdielnej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, opodstatnená a akceptovateľná. Podľa zásad správneho logického uvažovania, ak totiž všeobecne dovolateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom alebo inou osobou s vysokoškolským právnickým vzdelaním) tvrdí, že právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, potom bez väčších ťažkostí, by mal byť schopný takúto prax (rozhodnutia) aj označiť, a teda uviesť, z čoho takéto tvrdenie vyvodil. V danom spore žalobca neoznačil ani jedno rozhodnutie najvyššieho súdu, čím svoje tvrdenie o prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) znegoval.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na vyššie uvedené dôvody, dovolanie žalobcu v časti nesprávneho právneho posúdenia odmietol podľa § 447 písm. f) C. s. p.

22. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovanej ich náhradu nepriznal, keďže jej žiadne preukázané trovy v dovolacom konaní nevznikli (pozri R 72/2018).

23. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.